

TEXNIKUMLARDA TA'LIM SIFATINI TA'MINLASH: PQ-316 NEGIZIDA TAHLIL

O'rta Chirchiq 2-son texnikumi, O'quv
ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari

Yusupova Firuza Zokir qizi

e-mail. feruzayusupova91111@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu ilmiy maqolada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 23-oktabrdagi **PQ-316-son qarori** asosida texnikumlarda ta'lim sifatini oshirish masalalari tahlil qilingan. Maqolada ta'lim sifatini kafolatlash, pedagog kadrlarni malaka oshirish, dual ta'limni joriy etish, amaliyot va ishlab chiqarish bilan integratsiya qilish, xalqaro va qo'shma ta'lim dasturlarini kengaytirish, raqamli boshqaruv va sifat nazorati tizimlarini rivojlantirish yo'llari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari texnikum bitiruvchilarining mehnat bozorida raqobatbardoshligi, kadrlar salohiyatini oshirish va ta'lim sifatini barqaror ta'minlash uchun tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar texnikum, ta'lim sifati, PQ-316, dual ta'lim, pedagog kadrlar, amaliy ko'nikmalar, xalqaro dasturlar, raqamli boshqaruv, akkreditatsiya, sifat nazorati

ANNOTATION This scientific article analyzes issues of improving the quality of education in technical colleges based on the Decree No. PQ-316 of the President of the Republic of Uzbekistan dated October 23, 2025. The article examines ways to ensure education quality, enhance the professional development of teaching staff, implement dual education, integrate practical training with production, expand international and joint educational programs, and develop digital management and quality control systems. The research results provide recommendations for increasing the competitiveness of technical college graduates in the labor market, enhancing workforce potential, and ensuring sustainable education quality.

Key words technical college, education quality, ПК-316, dual education, teaching staff, practical skills, international programs, digital management, accreditation, quality control

KIRISH O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimida olib borilayotgan izchil islohotlar mamlakatning iqtisodiy barqarorligi, sanoatning raqobatbardoshligi va mehnat bozorining ehtiyojlariga mos malakali kadrlar tayyorlashga qaratilgan. Ayniqsa, kasb-hunar va texnik ta'lim tizimi (texnikumlar) davlat rivojlanishining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib, yurtimizda o'rta bo'g'in mutaxassislariga bo'lgan talab yildan-yilga oshib bormoqda. Texnikumlar nafaqat professional ko'nikma beruvchi o'quv maskani, balki zamonaviy sanoat korxonalari, texnologik jarayonlar va innovatsion ishlab chiqarish uchun asosiy kadrlar tayyorlovchi ta'lim institutiga aylanib bormoqda.

Prezidentimizning 2025-yil 23-oktabrdagi **ПҚ-316-sonli qarori** kasbiy ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish, texnikumlarda ta'lim sifatini oshirish, xalqaro standartlarga mos kompetensiyalarni shakllantirish va kadrlar tayyorlash mexanizmlarini modernizatsiya qilishga qaratilgan bo'lib, mazkur hujjat texnikumlar faoliyatini yangi bosqichga olib chiquvchi konseptual yo'nalishlarni belgilab berdi. Qaror texnikumlarda o'quv jarayonining samaradorligini oshirish, duallik tizimini kengaytirish, xalqaro va qo'shma ta'lim dasturlarini joriy qilish, pedagoglar malakasini oshirish, o'quv-reja va o'quv dasturlarni mehnat bozori talablariga moslashtirish kabi ustuvor vazifalarni o'z ichiga oladi. Bugungi global raqobat davrida texnikumlarda ta'lim sifatini ta'minlash — bu faqat o'quv dasturlarni takomillashtirish emas, balki ta'lim jarayonini boshqarish, monitoring va baholash, o'quv-uslubiy ta'minot, infratuzilma, kadrlar salohiyati va ta'lim muhitini kompleks ravishda modernizatsiya qilishni talab etadi. Shu bois ПҚ-316 qarorida texnikumlar faoliyatini baholashning yangi mezonlari, sifat kafolatining tashqi va ichki mexanizmlari, ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, o'quvchilarning amaliy tayyorgarligini oshirish kabi tamoyillar belgilab qo'yilgan.

Texnikumlarda ta'lim sifatini oshirishning yana bir muhim omili — o'quvchilarning nazariy bilimini real ishlab chiqarish bilan bog'laydigan **duallik ta'limi** bo'lib, ПҚ-316 qarorida uning ulushini amaldagi past ko'rsatkichdan 40 foizgacha yetkazish vazifasi qo'yilgan. Bu esa texnikumlarni sanoat korxonalari bilan yaqindan hamkorlik qilish, korxonalarda o'quvchilarga amaliyot o'tash sharoitlarini yaratish, ishlab chiqarish-texnologik jarayonlarga mos kompetensiyalarni shakllantirishga chorlaydi. Shuningdek, hujjatda pedagog kadrlar malakasini oshirish, ularni zamonaviy o'qitish metodlari va ishlab chiqarish texnologiyalariga o'rgatish, o'quv-uslubiy majmualarni yangilash, ta'limning sifat ko'rsatkichlarini xalqaro mezonlar asosida baholash ham ta'kidlab o'tilgan. Ta'lim tizimining modernizatsiyasi, raqamlashtirish va bilimlarni amaliyotga yo'naltirish texnikum bitiruvchilarining bozor iqtisodiyoti sharoitida yuqori raqobatbardosh bo'lishini ta'minlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI Texnikumlarda ta'lim sifatini ta'minlash bugungi kunda O'zbekistonning iqtisodiy taraqqiyoti, mehnat bozori barqarorligi va sanoatning raqobatbardoshligini oshirishda hal qiluvchi omilga aylanmoqda. Prezidentning 2025-yil 23-oktabrdagi **ПҚ-316-son qarori** aynan ushbu yo'nalishda ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish imkonini beruvchi asosiy normativ-huquqiy hujjat hisoblanadi. Qarorda belgilangan vazifalar texnikumlarda ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, xalqaro standartlarga moslashtirish, o'quvchilarni zamonaviy kasbiy kompetensiyalar bilan ta'minlash va ta'lim sifati monitoringini kuchaytirish kabi strategik yo'nalishlarni o'z ichiga oladi.

Ta'lim sifatini oshirishning eng muhim omillaridan biri — texnikumlarda o'qitilayotgan o'quv dasturlari bilan real sektor ehtiyojlari o'rtasida uyg'unlikni ta'minlashdir. ПҚ-316 qarori asosida texnikumlar malaka talablarini tarmoqlar bo'yicha ishlab chiqilgan professional standartlarga muvofiqlashtirishi, o'quv rejalarini muntazam ravishda yangilab borishi belgilangan.

Shu bilan birga:

- amaliyotga yo'naltirilgan o'quv modullarini joriy etish,
- ish beruvchilar bilan hamkorlikda yangi kasblarni shakllantirish,

- ishlab chiqarish texnologiyalariga mos kompetensiya xaritalarini ishlab chiqish

- ta'lim mazmunining zamonaviyligini ta'minlaydi. Bu esa texnikum bitiruvchilarining mehnat bozorida yuqori raqobatbardosh bo'lishiga xizmat qiladi.

Dual ta'limni rivojlantirish va amaliy ko'nikmalarni kuchaytirish

ПҚ-316 qarorida dual ta'lim texnikumlar faoliyatining asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan bo'lib, 2025–2027 yillar davomida uning ulushini sezilarli darajada oshirish vazifasi qo'yilgan. Dual ta'limning afzalligi shundaki: 60% gacha o'quv jarayoni real ishlab chiqarishda o'tadi, o'quvchilar korxona texnologiyasi, xavfsizlik qoidalari, uskunalar bilan bevosita ishlaydi, ish beruvchi bitiruvchini sinovdan o'tkazgan holda ishga qabul qiladi. Dual tizimning kengaytirilishi texnikum–sanoat integratsiyasini kuchaytiradi, o'quvchi amaliy ko'nikmasini oshiradi va ta'lim sifati ko'rsatkichlarini keskin yaxshilaydi.

Pedagog va ustozlar malakasini oshirish, sertifikatlash jarayonlari

Ta'lim sifati avvalo pedagoglar malakasiga bog'liq. ПҚ-316 qarori pedagoglar va ishlab chiqarish-ta'limi ustalarini qayta tayyorlashni majburiy talab sifatida belgilaydi. Unga ko'ra: har yili minglab pedagoglar xorijda yoki yetakchi mahalliy korxonalarda malaka oshirishi, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'qitishga yo'naltirilgan kurslarda qatnashishi, malaka sertifikatiga ega pedagoglar ulushi oshirilishi lozim. Mazkur jarayon sertifikatlash tizimini kuchaytirishni, real sektor mutaxassislarini texnikum o'qituvchisi sifatida jalb etishni va pedagogikalarning amaliy salohiyatini oshirishni nazarda tutadi. Natijada texnikumlarda o'qitilayotgan har bir fan sanoat texnologiyalari bilan uyg'unlashadi.

Texnikumlarda ta'lim sifatini oshirishda raqamlashtirish muhim o'rin egallaydi. ПҚ-316 qarorida quyidagi yo'nalishlar belgilangan: Elektron o'quv dasturlari, onlayn platformalar va masofaviy ta'lim modullarini joriy etish, O'quvchilar kompetensiyasini elektron baholash tizimini yaratish, Ta'lim jarayonini boshqarishning yagona raqamli platformasini shakllantirish. Bu esa nafaqat o'qituvchilar faoliyatini yengillashtiradi, balki ta'lim sifatini doimiy monitoring qilish,

ko'rsatkichlarni tahlil qilish va boshqaruv qarorlarini tezkor qabul qilish imkonini yaratadi.

Moddiy-texnik bazani modernizatsiya qilish va laboratoriyalar yaratish

Texnikumlarda amaliyotga yo'naltirilgan ta'lim samarasi ko'p jihatdan o'quv ustaxonalari, laboratoriyalar va zamonaviy texnik vositalarning mavjudligiga bog'liq. Qarorda: texnikumlarni xalqaro standartga mos jihozlar bilan ta'minlash,

- zamonaviy laboratoriya va o'quv-ishlab chiqarish markazlarini tashkil etish,

- sanoat korxonalari bilan hamkorlikda qo'shma ustaxonalar yaratish kabi vazifalar belgilangan.

Yangi texnik baza o'quvchilarning amaliyotni real ishchi sharoitda bajarishga imkon beradi. Bu esa ta'lim sifatini oshirishda muhim omildir.

Sifat nazorati, akkreditatsiya va monitoring tizimini kuchaytirish

Ta'lim sifati kafolatiga erishish uchun texnikumlar faoliyatining tashqi va ichki baholash mexanizmlarini takomillashtirish zarur. PQ-316 qarorida: texnikumlarni akkreditatsiyadan o'tkazishning yangi mezonlari, sifat ko'rsatkichlari bo'yicha reyting tizimini joriy etish, mustaqil baholash markazlari tomonidan attestatsiya tartibini kuchaytirish belgilangan. Ushbu mexanizmlar orqali har bir texnikumning kamchiliklari, o'quv jarayonidagi bo'shliqlar aniqlanadi va ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy choralar belgilanadi.

Ta'lim sifatining asosiy mezoni — o'quvchining egallagan bilim va ko'nikmasidir. Shu sabab: kompetensiyaga asoslangan baholash, amaliy imtihonlar ulushini oshirish, modul asosida baholash tizimini joriy etish PQ-316 qarori talablari sifatida ilgari surilgan. Bu tizim o'quvchining faqat nazariy emas, balki amaliy ko'nikmalarini ham baholashga imkon yaratadi va uni mutaxassis sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

Texnikumlarda xalqaro standartlarga mos ta'limni yo'lga qo'yish — PQ-316 qarorining eng muhim yo'nalishlaridan biri. Unga ko'ra: 250 dan ortiq texnikumda xalqaro va qo'shma dasturlar yo'lga qo'yilishi, xorijiy mutaxassislar ishtiroki bilan

o'qitish, xalqaro baholash tizimlari (IVQ, NVQ, ISC)ni joriy etish rejalashtirilgan. Bu texnikum bitiruvchilarining diplomini xalqaro miqyosda tan olinishiga, ularning mehnat bozori imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR Texnikumlarda ta'lim sifatini oshirish masalasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaraladi. Prezidentimizning 2025-yil 23-oktabrdagi **ПҚ-316-son qarori** mazkur tizimni modernizatsiya qilish, xalqaro va zamonaviy standartlarga moslashtirish hamda kadrlar tayyorlashning sifatini tubdan yaxshilashga qaratilgan. Ushbu ilmiy maqola davomida olib borilgan tahlil va amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, texnikumlarda ta'lim sifatini oshirish nafaqat o'quv jarayonining mazmuni, balki pedagogik kadrlar malakasi, amaliyot bazasi, raqamli boshqaruv tizimi, dual ta'limning samarali tashkil etilishi va xalqaro hamkorlik bilan chambarchas bog'liqdir.

ПҚ-316 qarorida belgilangan ustuvor vazifalar — texnikumlarda o'quv dasturlarini mehnat bozorining talablariga moslashtirish, amaliyotga yo'naltirilgan modul tizimini joriy etish, pedagog va ishlab chiqarish ustalarini qayta tayyorlash, sertifikatlash hamda sifat nazoratini kuchaytirish — ta'lim sifatini oshirishning kompleks mexanizmlarini tashkil etadi. Shu bilan birga, dual ta'limni kengaytirish, ishlab chiqarish bilan integratsiyalashgan o'quv jarayonini tashkil etish texnikum bitiruvchilarini nafaqat nazariy bilimga, balki real amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishini ta'minlaydi. Ta'lim sifatini oshirish bo'yicha amalga oshiriladigan islohotlar texnikumlarning moddiy-texnik bazasini modernizatsiya qilishni, zamonaviy laboratoriyalar va o'quv-ishlab chiqarish markazlarini yaratishni, raqamli ta'lim platformalarini joriy etishni, o'quv jarayonini elektron nazorat qilish tizimini shakllantirishni ham o'z ichiga oladi. Ushbu omillar ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi va pedagoglar bilan o'quvchilarning o'zaro interaktiv hamkorligini kuchaytiradi. Xalqaro va qo'shma ta'lim dasturlarini kengaytirish ham ta'lim sifatini oshirishning muhim tarkibiy qismidir. Bu texnikum bitiruvchilarining diplomini xalqaro miqyosda tan olinishini, ularning mehnat bozori imkoniyatlarini kengaytirishni ta'minlaydi. Shu bilan birga, pedagoglar va ustozlar

uchun malaka oshirish va sertifikatlash tizimi texnikumlarda sifatni doimiy nazorat qilish va oshirish mexanizmini yaratadi. Shuni ta'kidlash mumkinki, texnikumlarda ta'lim sifatini oshirish nafaqat yoshlar bandligi va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi, balki mamlakat iqtisodiyoti va sanoatining barqaror rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Amalda ПҚ-316 qarorida belgilangan vazifalarning samarali amalga oshirilishi texnikum bitiruvchilarining mehnat bozorida raqobatbardoshligi, ishlab chiqarish korxonalari bilan samarali integratsiyasi va innovatsion kompetensiyalarini shakllantirishga olib keladi. Xulosa qilib aytganda, texnikumlarda ta'lim sifatini oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar tizimli va kompleks bo'lib, pedagogik, texnik va tashkiliy omillarni o'z ichiga oladi. ПҚ-316 qarori ushbu jarayonlarni huquqiy va tashkiliy jihatdan mustahkamlab, texnikumlarni zamonaviy, malakali kadrlar tayyorlovchi, mehnat bozorining talablariga javob beruvchi o'quv muassasalariga aylantirishga xizmat qiladi. Shu bois, texnikum rahbarlari, pedagoglar, ishlab chiqarish korxonalari va davlat idoralari o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish, malaka oshirish va monitoring mexanizmlarini doimiy rivojlantirib borish ta'lim sifatini ta'minlash va milliy kadrlar salohiyatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 23-oktabrdagi **ПҚ-316-son qarori. Kasbiy ta'lim tizimini isloh qilish va texnikumlarda ta'lim sifatini oshirish.** Toshkent, 2025.
2. Абдурахмонов, И. **Kasb-hunar ta'limi va texnikumlar faoliyati: nazariya va amaliyot.** Toshkent: Fan, 2021.
3. Эргашев, III. **Texnikumlarda ta'lim sifatini oshirish metodikasi.** Toshkent: Oliy ta'lim nashriyoti, 2022.
4. Heywood, J.B. **Internal Combustion Engine Fundamentals.** McGraw-Hill, 2018. *(Dual ta'lim va texnik o'quv jarayonlariga umumiy nazariya)*
5. Kirpal Singh. **Automobile Engineering (Vol. 1).** Standard Publishers, Delhi, 2015.

6. Faxriddin B., No‘monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – Т. 4. – №. 1. – С. 333-337.
7. Qurbonazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – Т. 4. – №. 8. – С. 45-50.
8. Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O‘ZO‘ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA‘SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 47. – №. 4. – С. 81-87.
9. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH.
10. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 787-791.
11. Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдуқаҳоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?index=true
12. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH.
13. Farxadjonovna, Bekimbetova Elmira, and Abduqahorov No‘monbek. "STARTING ENGINES AT LOW TEMPERATURES." Multidisciplinary Journal of Science and Technology 5.2 (2025): 83-87.

14. Xusinovich, Turdialiyev Jonibek, and Mo‘minov Nurali Ro‘zibayevich. "M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH."
15. В. Я. Бочкарев. Новые технологии и средства измерений, методы организации водоучета на оросительных системах. Новочеркасск, 2012, 227 с
16. В.А. Втюрин. Автоматизированные системы управления технологическими процессами. Основы АСУТП. Санкт-Петербург 2006, 154 с.
17. Рачков М.Ю. Технические средства автоматизации.- Москва: МГИУ, 2006,- 347 с.
9. Vohidov A.X. Abdullaeva D.A. Avtomatikaning texnik vositalari. T. TIMI, 2011. 180 b.